

Jätehuollon perusmaksuun liittyvien palvelu- muutosten selvitys

Kiertokapula Oy:n toimialueen perusmaksu

Tiivistelmä

Tekijä(t) Lindeberg, Oscar	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK Sivumäärä 19	Valmistumisaika 2021
Työn nimi Jätehuollon perusmaksuun liittyvien palvelumuutosten selvitys Kiertokapula Oy:n toimialueen perusmaksu		
Tutkinto Insinööri (AMK)		
Toimeksiantajan nimi, titteli ja organisaatio Sampsa Vuoristo, Vaakaesimies, Kiertokapula Oy		
Tiivistelmä <p>Kiertokapulan jätehuollon toimialueen uuden perusmaksun tuomien palvelumuutosten selvittäminen. Työssä tutkittiin muiden jätehuollon yritysten tarjoamia palveluita ja perusmaksua, sekä haastateltiin Kiertokapulan henkilöstöä. Hinnastoluonnokseen laskelmoitiin sopivia hintoja jätejakeille, ja vertailtiin ympäröivien jätehuollon yritysten hinnastoja vastaaville jätejakeille. Kiertokapulalle valmistettu hinnastoluonnos tuotettiin Excel-ohjelmaa käyttämällä.</p> <p>Kiertokapulalla käyttöön tuleva perusmaksu kattaa useiden jätejakeiden käsittely- ja kuljetuskustannukset, jäteneuvontaa sekä muita palveluita. Muilla jätehuollon yrityksillä, joilla perusmaksu on jo käytössä, katetaan samanlaisia palveluita. Perusmaksun avulla voidaan rakentaa uusia pienjäteasemia Kiertokapulan alueelle.</p>		
Asiasanat Jätehuolto, Perusmaksu, Palvelut, Kiertokapula		

Abstract

Author(s) Lindeberg, Oscar	Type of Publication Thesis, UAS	Published 2021
	Number of Pages 19	
Title of Publication Changes In Services And Policies Due To Basic Waste Management Fee Waste Management Fee In The Service Area Of Kiertokapula Ltd.		
Name of Degree Engineer (UAS)		
Name, title and organization of the client Sampsa Vuoristo, Scale Operator Supervisor, Kiertokapula Ltd.		
Abstract <p>Examination of the new waste management fee and the changes to services and policies in the service area of Kiertokapula. This thesis examined other similar waste management companies and their services and fees and interviewed a staff member from Kiertokapula. The pricing catalog was put together by examining other waste management companies pricing for the same waste fractions. The catalog made in cooperation with Kiertokapula for them was made using the Excel program.</p> <p>Waste management fee coming into use for Kiertokapula will cover the handling and transportation costs of many waste fractions and waste counselling among other services. Other waste management companies which already use basic waste management fee cover very similar costs and services. With the addition of the basic waste management fee Kiertokapula can build more waste sorting sites in their service area.</p>		
Keywords Waste Management, Waste Management Fee, Services, Kiertokapula		

Sisällys

1	Johdanto.....	1
2	Lainsäädäntö ja luvat.....	2
2.1	Jätelaki	2
2.2	Jäteasetus	2
2.3	Ympäristönsuojelulaki.....	3
2.4	Ympäristölupa ja ympäristönsuojeluasetus	3
3	Kiertokapula Oy	5
3.1	Toimialue ja yhteistyökumppanit.....	5
3.2	Jätteidenkäsittelyalueet	5
3.3	Toimintapolitiikka	6
3.4	Muut palvelut	7
4	Salpakierto Oy ja Rosk'n Roll Oy Ab.....	8
4.1	Yhtiöiden palveluita.....	8
4.2	Salpakierto Oy:n perusmaksun palvelut.....	8
4.3	Rosk'n Roll Oy Ab:n perusmaksun palvelut	8
5	Perusmaksu ja laskutus	9
5.1	Perusmaksun tarkoitus	9
5.2	Perusmaksu Rosk'n Roll Oy:llä ja Salpakierto Oy:llä	9
5.3	Laskutus	9
5.4	Kiertokapulan perusmaksu	10
6	Jätteen hinnoittelu ennen perusmaksua.....	11
6.1	Yrityksille	11
6.2	Kotitalouksille.....	12
6.3	Yritysten välisiä hinnastoeroja	12
7	Hinnastoluonnos vuodelle 2022.....	13
7.1	Maksuttomat jätteet	13
7.2	Maksullinen jäte.....	13
8	Perusmaksun vaikutukset.....	15
8.1	Muutokset hinnoitteluun	15
8.2	Asiointi alueella.....	15
9	Yhteenveto	17
	Lähteet	18

1 Johdanto

Jätelautakunta Kolmenkierto on hyväksynyt Kiertokapula Oy:n esittämän perusmaksun käyttöönoton 22.10.2020, perusmaksun käyttöönotto alkaa vuoden 2022 alusta. Suomessa useimmilla jätehuollon alueilla on jo käytössä jätehuollon perusmaksu. Perusmaksulla katetaan suuri osa jäteasemille tuotavasta kotitalouksissa syntyvästä jätteen käsittelystä, kuljettamisesta sekä jätelautakunnan palveluita. Perusmaksun tavoitteena on parantaa ja ylläpitää jo rakennetun jätehuollon infrastruktuuria. Perusmaksulla katetaan jätehuoltoon liittyviä peruskustannuksia, joita ei voida määritellä suoraan jätteen määrän perusteella, kuten asiakkaille maksuttomat palvelut sekä jätehuollon viranomaistehtävät. Perusmaksulla kattavia kuluja syntyy noin 5 600 000 € /vuosi.

Kiertokapula Oy on 13 kunnan omistama jätehuollon yhtiö ja tästä syystä voittoa tavoittelematon yhtiö. Opinnäytetyön tehtävänä on selvittää perusmaksun tuomia palvelumuutoksia kotitalouksien ja yritysten näkökulmasta. Kiertokapulan alueen ulkopuolelta tulevien asiakkaiden palvelut ja jätteiden hinnoittelu tutkitaan työssä. Perusmaksun laskutusvaihtoehtoja selvitetään työssä.

Työssä perehdytään Kiertokapula Oy:n tarjoamiin palveluihin, jätteen hinnoitteluun sekä asiointiin. Työssä selvitetään myös Kiertokapulan alueen ympäröivien Salpakierto Oy:n sekä Rosk'n Roll Oy Ab:n toimintamallit ja heidän perusmaksunsa tarjoavia palveluita. Työssä on myös ensimmäinen luonnos vuonna 2022 voimaan tulevasta hinnastosta, jota käytetään kotitalouksien ja maatilojen laskuttamisessa. Luonnoksessa on perusmaksun myötä maksuttomiksi muuttuvat jätejakeet erikseen ja maksulliset jätejakeet omassa taulukossaan. Luonnos on tehty yhteistyössä Kiertokapulan johtoryhmän ja esimiesten kanssa käyttämällä Excel -ohjelmaa.

2 Lainsäädäntö ja luvat

2.1 Jätelaki

Jätelain ensisijainen tavoite on ehkäistä jätteistä ja jätehuollosta aiheutuvaa vaaraa ja haittaa terveydelle ja ympäristölle. Laki takaa myös toimivan jätehuollon kaikkialle Suomeen sekä edistää luonnonvarojen kestävästä käyttöä. (Jätelaki 646/2011, 1 §.)

Lain viidennessä luvussa esitellään kuntien vastuu jätehuollon järjestämiseen. Kunnan tulee järjestää asukkailleen, hallinto- ja palvelutoiminnassa, liikehuoneistoissa ja kotitalouksissa syntyvän yhdyskuntajätteen keräys. Myös vaarallisen jätteen vastaanotto ja käsittely on järjestettävä kunnan toimesta. (Jätelaki 646/2011, 5 §.)

Kunnan tulee periä tämän lain mukaisesti järjestetystä jätehuollon toiminnasta jätemaksua, joka kattaa sille tehtävän hoitamisesta aiheutuvat kustannukset. Jätemaksun on vastattava kunnan tarjoamaa palvelutasoa ja mahdollisuuksien mukaan kannustettava jätteen määrän ja haitallisuuden vähentämiseen. (Jätelaki 646/2011, 78 §.)

Kunta voi periä jätehuollon perusmaksua, jonka perusteita ovat jätteen laji, laatu, määrä ja noutokerrat. Perusmaksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä perusmaksussa. Kunnan tulee tiedottaa perusmaksusta yleisesti siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Kunnan tulee myös tiedottaa asukkaille ja muille jätehuoltopalveluiden käyttäjille perusmaksun kertymästä sekä kertymän käytöstä. (Jätelaki 646/2011, 79 §.)

2.2 Jäteasetus

Toinen luku jäteasetuksessa määrää vaarallisen jätteen pakkaamisesta, keräämisestä ja kuljettamisesta. Jätteen tulee olla pakattuna tarpeen mukaisesti ja merkittävä tunnistamista varten, jotta jäte voidaan säilyttää ja kuljettaa aiheuttamatta vaaraa terveydelle taikka ympäristölle ja lopuksi järjestää tarvittava käsittely. Näistä ovat vastuussa jätteen tuottaja, haltija, kunta sekä kuljettajat. (Jäteasetus 179/2012, 7–8 §, 10 §.)

Jäteasetuksen kolmannessa luvussa määrätään myös erilliskeräys ja kierrätys, jätteen haltijan sekä kunnan on jätelain 8, 13 ja 15 §:ssä säädetyin edellytyksin järjestettävä paperi-, kartonki-, lasi-, metalli-, muovi- sekä biojätteen keräys ja kierrätys. (Jäteasetus 179/2012, 14 §.)

2.3 Ympäristönsuojelulaki

Ympäristönsuojelulain tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää ympäristön pilaantumista sekä poistaa pilaantumisesta aiheutuvia haittoja sekä torjua ympäristövahinkoja. Myös terveellisen, viihtyisän ja monimuotoisen ympäristön turvaaminen on laissa määrätty. Laki edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä sekä vähentää jätteiden määrää ja haitallisuutta ja ehkäisee jätteistä aiheutuvia haitallisia vaikutuksia ja parantaa kansalaisten mahdollisuuksia päätöksenteossa. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 1 §.)

Toiminnanharjoittajan on oltava selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja niiden hallinnasta sekä haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (selvillääolovelvollisuus). (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 6 §.)

Toiminnanharjoittajan on alueellaan järjestettävä toimintansa tavalla, jolla ympäristön pilaantuminen voidaan ehkäistä tai vähintään rajoittaa mahdollisimman vähäiseksi. Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa tulee noudattaa jätelain (646/2011) yleisiä velvollisuuksia ja periaatteita sekä Euroopan unionin kemikaalilainsäädännön mukaisia ohjeita ja velvoitteita pilaantumisen ja vaaran ehkäisemiseksi. (Ympäristönsuojelulaki 527/2014, 7 §.)

2.4 Ympäristölupa ja ympäristönsuojeluasetus

Kaikelle toiminnalle, jossa on ympäristön pilaantumisen vaara, vaaditaan ympäristönsuojelulain mukainen lupa. Näihin toimintoihin lukeutuu energiantuotannon lisäksi kalankasvatus, metsä- ja metalliteollisuus, sekä kemianteollisuus. Luvan edellytyksenä on, ettei toiminnasta saa aiheutua terveyshaittaa tai merkittävää ympäristön pilaantumista taikka vaaraa. (Ympäristöhallinto 2013, Ympäristölupa.)

Valtion ympäristölupaviranomainen ratkaisee ympäristönsuojelulain (527/2014) toimintojen ympäristölupa-asiat. Näihin toimintoihin kuuluu jätteiden ammattimainen tai laitospäinen käsittely sekä jätevesien käsittely. Jätteiden hyödyntämistä tai loppukäsittelyä harjoittavassa toiminnassa lupahakemuksessa tulee selvittää

- jätteen laatu ja määrä.
- alue, jossa jäte käsitellään.
- jätteen keräys ja kuljetus.
- käytettävissä oleva asiantuntemus.

- ympäristönsuojelulain 59 §:n mukainen vakuus. (Ympäristönsuojeluasetus 713/2014, 1 §, 6 §.)

Perusmaksun tullessa voimaan Kiertokapula Oy:llä on suunnitelmia perustaa uusia jätteenkäsittelyalueita. Uusien jätteenkäsittelyalueiden ja kaatopaikkojen rakentamisessa sovelletaan ympäristönsuojeluasetusta. Lupahakemuksessa tulee olla selvitys kaatopaikan rakentamisesta sekä rakenteesta, käytöstä ja hoidosta, vahinkotilanteisiin varautumisesta ja niiden hoitamisesta, sekä käytöstä poistamisesta ja jälkihoidosta. (Ympäristönsuojeluasetus 713/2014, 6 §.)

3 Kiertokapula Oy

3.1 Toimialue ja yhteistyökumppanit

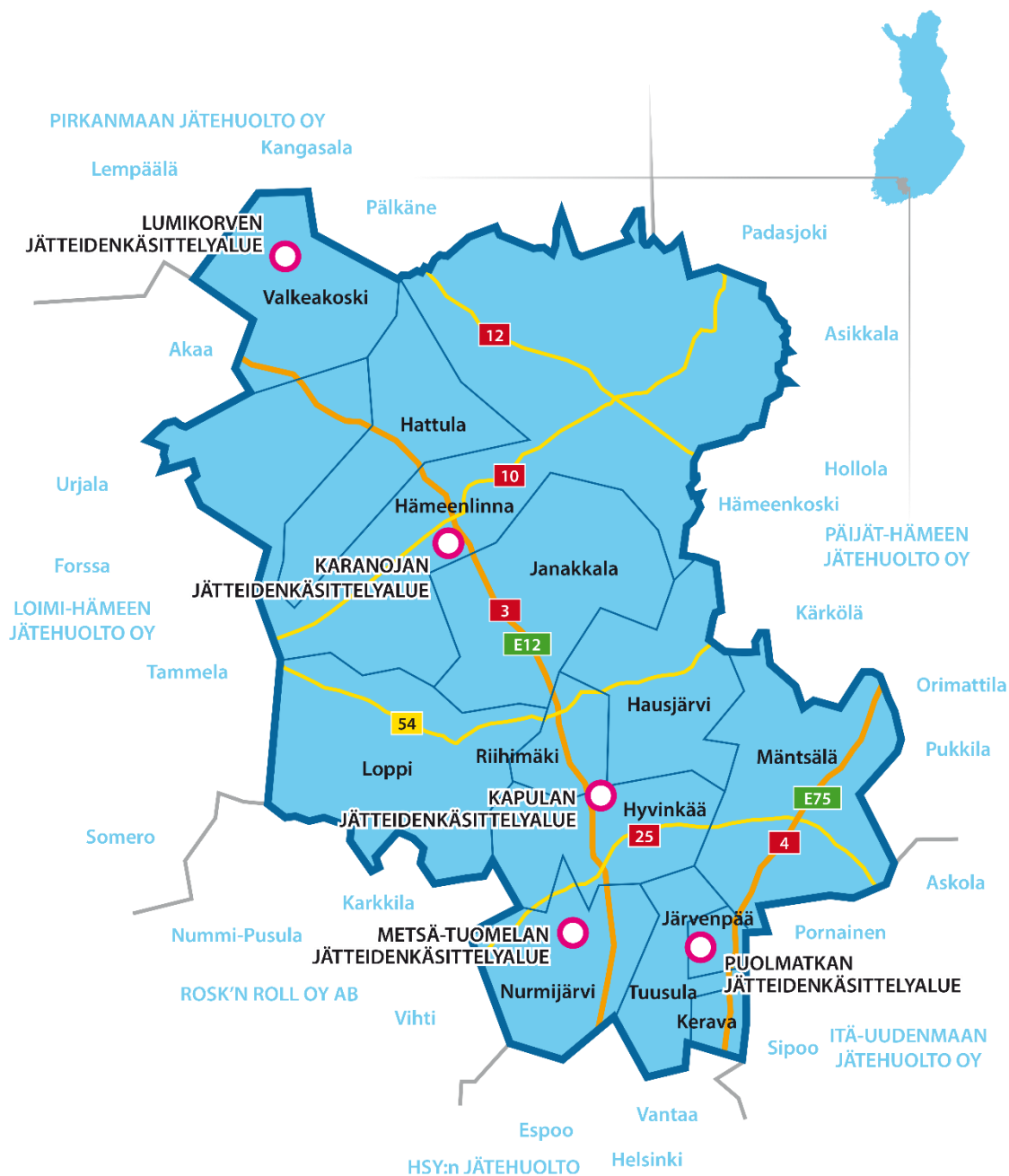
Kiertokapula Oy on 13 kunnan omistama jätehuolto-yhtiö, jonka toimialue on Uudeltamaalta aina Pirkanmaalle saakka, kuten kuvasta 1 näkee. Yhtiö on jätelain (646/2011) mukainen, ja hoitaa lain määräämät jätehuollon tehtävät omistajakunnilleen. Yhtiön hoitamia palvelutehtäviä ovat asukkaiden, liiketoiminnan ja kotitalouksien yhdyskuntajätteiden kuljettaminen, vastaanotto, käsittely ja toimintaan liittyvät hallinnolliset tehtävät. Myös jäteneuvonta ja jätemaksujen laskutus on yhtiön hoidettavana. (Jätelaki 646/2011, 43 §.)

Yhtiön omistajakunnat ovat Hattula, Hausjärvi, Hyvinkää, Hämeenlinna, Janakkala, Järvenpää, Kerava, Loppi, Mäntsälä, Nurmijärvi, Riihimäki, Tuusula ja Valkeakoski, näistä kunnista Nurmijärvi on uusin osakas liittyttyään mukaan vuonna 2019. Suomen kolmanneksi suurimpana kunnallisena jätehuolto-yhtiönä Kiertokapula palvelee noin 390 000 asukasta. (Kiertokapula Oy 2019a.)

Kiertokapulan suurin jätteidenkäsittelyalue löytyy Hämeenlinnasta, jossa samalla alueella on myös kaksi Kiertokapulan yhteistyökumppania, ST1 Oy sekä Tehokierto Oy. ST1 Oy hyödyntää Kiertokapulan alueelta kerätyt biojätteet muun muassa biopolttoaineeksi heidän bioetanoli- ja biokaasulaitoksellaan. Tehokierto Oy on Kiertokapulan ja Destaclean Oy:n perustama yhteisyritys, joka vastaanottaa yrityksiltä markkinaehtoista rakennus- ja purkujätettä kaikilla Kiertokapulan jätteidenkäsittelyalueilla. (Kiertokapula Oy 2019b.) Yhteistyötä tehdään muun muassa myös Fortum Oyj:n kanssa, joka vastaanottaa Kiertokapulan alueella kerätyt yhdyskuntajätteet ja hyödyntää jätteet energiantuotannossa Riihimäen voimalaitoksella.

3.2 Jätteidenkäsittelyalueet

Yhtiöllä on viisi jätteidenkäsittelyaluetta, jotka sijaitsevat Hyvinkäällä, Järvenpäässä, Nurmijärvellä, Hämeenlinnassa ja Valkeakoskella. Hausjärvellä, Lopella, Mäntsälässä ja Riihimäellä sijaitsevat kunnanvarikot, joita ylläpidetään kuntien kanssa yhdessä. Jätteidenkäsittelyalueet ovat avoinna arkipäivisin, pois lukien arkipyhät, jolloin alueella on henkilökuntaa paikalla. Kaikilla jätteidenkäsittelyalueilla on sama periaate; alueelle saapuessaan ja lähtiessään asiakkaan auto punnitaan, jätekuorman hinnoittelu siis perustuu jätelajiin ja painoon. Alueella asiakkaalla on lajittelovelvoite jätteitä tuodessaan. Kuorma-autoilta vaaditaan siirtoasiakirja, mikäli jäte syntyy rakentamisesta tai purkamisesta. Kiertokapula Oy:n sisäisistä siirroista ja ulospäin lähtevistä jätteistä tehdään siirtoasiakirjat tarvittaessa. (Kiertokapula Oy 2019c.)

Kuva 1. Kiertokapula Oy:n toimialue ja jätteidenkäsittelyalueet. (Kiertokapula Oy 2019a.)

3.3 Toimintapolitiikka

Kiertokapula Oy:n toimintajärjestelmä perustuu ISO-standardien sisältöön, joka koostuu ympäristö-, turvallisuus-, laatu- ja tietoturva-asioista. Vuodesta 1998 lähtien yhtiöllä on ollut Iso 14001-standardin mukainen sertifiointi. Vuonna 2019 yhtiö sai myös ISO 45001-standardin mukaisen työterveys- ja työturvallisuusjärjestelmän sertifiointin. Kaikki viisi toimipisteistä kuuluvat sertifiointin piiriin. Toimintajärjestelmää sovelletaan kaikkeen Kiertokapulan toimintaan sisältäen jätteidenkäsittelyalueiden toiminnot, kuntaurakat, yhteistyökumppanit sekä kaikki tarjottavat palvelut. (Kiertokapula Oy 2019d.)

3.4 Muut palvelut

Kiertokapula Oy tarjoaa jäteneuvontaa ja ympäristökasvatusta kaikenikäisille, aina varhaiskasvatuksesta korkeakouluihin saakka, sekä yrityksille, seuroille ja taloyhtiöille. Ohjeita yrityksen nettisivuilta löytää muun muassa kompostointiin, lajitteluun sekä kestävään kulutukseen. Rinki-ekopisteet alueella hoitaa ja ylläpitää Kiertokapula Oy. Yhtiö tarjoaa myös vuokrattavia vaihtolavoja sekä noutopalvelun. (Kiertokapula Oy 2019e.)

Vaarallisen jätteen viikkokeräykset sekä syksyisin ja keväisin järjestettävät kuntakeräykset kuuluvat myös yhtiön tarjoamiin palveluihin. Kuntakeräyksissä otetaan vastaan vaarallisten aineiden lisäksi metallia.

Kiertokapula Oy tarjoaa toimialueellaan vaihtolavoja vuokrattavaksi täyspalvelupaketteina, jotka sisältävät lavan kuljetukset, 3 vuorokauden vuokran sekä jätteiden käsittelyn. Vuokralavoja on risujätteelle, talkoo- tai remonttijätteelle, haravointijätteelle sekä puujätteelle. Talkoo- tai remonttijätelavalle voi jättää yksittäisiä suuria kodinkoneita lavan takaosaan ilman lisäkuluja, muuten elektroniikkajäte ei kuulu lavalle. Elektroniikkajätteelle on saatavilla oma SER-säkki, johon voi laittaa pienet kodinkoneet. (Kiertokapula Oy 2019f.)

Noutopalvelu kuljettaa pakettiautolla kodin suuret ja tarpeettomat tavarat sekä valmiiksi pakatut jätteet, kuten jätessäkit taikka kodinkoneet ja huonekalut kohteen lähimmälle jätteenkäsittelyalueelle, Tuusulasta, Keravalta ja Järvenpäästä jätteet kuljetetaan Puolmatkan toimipisteelle Järvenpäähän. Hyvinkään Kapulan toimipisteelle noutopalvelu kuljettaa jätteet Riihimäeltä, Hyvinkäältä, Mäntsälästä, Hausjärveltä ja Lopelta. Kanta-Hämeen pohjoispäästä, Hattulasta, Janakkalasta, Valkeakoskelta ja Hämeenlinnasta noutopalvelun pakettiauto kuljettaa jätteet Hämeenlinnaan. Noudon hintaan sisältyy 15 minuuttia siirtotyötä, yhden kuution verran tavaratilaa sekä kuljetus- ja käsittelykustannukset. Lajittelualueille kuljettu noutopalvelun keräämä jäte hyödynnetään energiantuotannossa taikka raaka-aineena. (Kiertokapula Oy 2019g.)

4 Salpakierto Oy ja Rosk'n Roll Oy Ab

4.1 Yhtiöiden palveluita

Molemmat yhtiöt tarjoavat lakisäätteisten palveluiden lisäksi muitakin palveluita, kuten Rinki-ekopisteiden ylläpitämisen ja tyhjentämisen. Yritysten toimialueilla jätteidenkäsittelyalueilla otetaan vastaan useimmat jätelajit, sekä lakisäätteiset vaaralliset jätteet. Jäteastioiden vuokraaminen onnistuu molemmilta yrityksiltä. Salpakierto Oy ja Rosk'n Roll Oy ovat toimialueeltaan naapureita Kiertokapulan kanssa. Salpakierto Oy ja Rosk'n Roll Oy ovat samanlaisia kunnallisia jäteyhtiöitä kuin Kiertokapula.

4.2 Salpakierto Oy:n perusmaksun palvelut

Salpakierto Oy järjestää vuosittain "Roinaralli"-keräyskierroksen, jolloin kotitalouksilta otetaan vastaan pieniä määriä vaarallisia jätteitä, metallia ja sähköromua maksutta. Poikkeuksia vastaanottoon ovat ilotulitteet, patruunat sekä muut räjähtävät aineet. Roinaralli kiertää kaikissa toimialueen kunnissa toukokuun ja kesäkuun ajan. Uusi kierros järjestetään syksyllä toimialueen kauimmaisissa kohteissa, kuten Pukkilassa, Myrskylässä ja Kärkölässä. (Salpakierto Oy 2021a.)

4.3 Rosk'n Roll Oy Ab:n perusmaksun palvelut

Rosk'n Roll Oy Ab tarjoaa Salpakierron "Roinarallia" vastaavan palvelun Itä- ja Länsi-Uudellamaalla, jossa keräysauto Otto vastaanottaa asukkaiden ja mökkiläisten vaaralliset jätteet, ja keräysauto Romulus kerää metalliromut. Ilotulitteita ja räjähdysvaaran aiheuttavia jätteitä ei keräysautoihin oteta vastaan. (Rosk'n Roll Oy Ab 2021a.)

Rosk'n Roll osallistuu myös peruskoulujen ympäristökasvatukseen, opetuskansiolla Otto ja Ronja, joista löytyy runsaasti kuvamateriaalia ja eritasoisia tehtäviä, jotka soveltuvat hyvin useisiin oppiaineisiin. Kansioiden tehtävien on tarkoitus tukea kestävään kehitykseen liittyvää opetusta. (Rosk'n Roll Oy Ab 2021b.)

5 Perusmaksu ja laskutus

5.1 Perusmaksun tarkoitus

Lakisääteiset jätehuoltopalvelut on katettava jätemaksuilla, joiden tulee vastata kunnan tarjoamaa palvelutasoa. Hyvä jätehuollon palvelutaso näkyy asiakkaille maksuttomia ja edullisia jätepalveluita, kattavina jätteen vastaanottoverkostoina ja tehokkaana jäteneuvontana. Perusmaksulla on tarkoitus kattaa jätehuollon peruskustannuksia, joita ei voida määrittellä suoraan jätteen määrän ja laadun perusteella kuten asiakkaille maksuttomien palvelujen kustannukset ja viranomaistehtävät. (Kolmenkierto 2020.)

5.2 Perusmaksu Rosk'n Roll Oy:llä ja Salpakierto Oy:llä

Länsi- ja Itä-Uudellamaalla toimiva Rosk'n Roll Oy Ab:llä on ollut käytössään jätehuollon perusmaksu jo toista vuosikymmentä, Länsi-Uudellamaalla vuodesta 1997 lähtien ja Itä-Uudellamaalla vuodesta 2006. Perusmaksulla rahoitetaan kunnalle lain määräämät tehtävät, kuten jäteasemien palvelut, jäteneuvonta, vaarallisten jätteiden kerääminen, jäterekisterin ylläpito sekä viranomaistehtävien hoitaminen. (Rosk'n Roll Oy Ab 2021c.)

Päijät-Hämeessä toimivan Salpakierto Oy:n perusmaksu on ollut käytössä vuodesta 2008 alkaen. Perusmaksulla katetaan samat tehtävät kuin Rosk'n Roll Oy Ab:llä, mutta myös suljettujen kaatopaikkojen jälkikustannuksia. Salpakierto Oy laskuttaa kerran vuodessa perusmaksun alueensa asukkailta, maksun määrä syntyy kaikista vakituisen ja vapaa-ajan asumisen käytössä tai käytettävissä olevista asunnoista, eli myös tyhjästä mutta asuinkeuhollisista asunnoista peritään maksu. (Salpakierto Oy 2021b.)

5.3 Laskutus

Rosk'n Roll Oy Ab:n perusmaksu vakituiselle asunnolle on 2,33 € kuukaudessa, vuosittain maksettavaksi tästä syntyy 27,96 €. Vapaa-ajan asunnolle kuukausittainen maksu on 1,17 € tai 14,04 € vuodessa. Asunto-osakeyhtiöiltä veloittettava maksu perustuu asuinhuoneistojen lukumäärään kiinteistössä. Perusmaksu laskutetaan muun jätelaskutuksen kuten astiatyhjennyksien yhteydessä. Kaikki hinnat sisältävät arvonlisäveron 24 %. (Rosk'n Roll Oy Ab 2021c.)

Päijät-Hämeessä maksuluokka määräytyy rakennuksen valtakunnalliseen rakennus- ja huoneistorekisteriin merkityn käyttötarkoituksen mukaan. Luokkaan 1 kuuluvat asunnot, joita ovat omakotitalot, paritalot, rivitalot, luhtitalot, ketjutilat sekä muut asuinkerrostalot maksavat vuotuista perusmaksua 33,50 €/asunto/vuosi. Luokkaan 2 kuuluvat vapaa-ajan asunnot, mökit ja muut rakennukset maksavat perusmaksua 20,50 €/asunto/vuosi. Asunto-

ja kiinteistöosakeyhtiöissä rakennuksen kaikkien asuntojen yhteislasku lähetetään isännöitsijälle, joka puolestaan veloittaa vaadittavan summan asuntojen omistajilta. (Salpakierto Oy 2021b.)

5.4 Kiertokapulan perusmaksu

Kiertokapula Oy:n vuonna 2022 voimaan astuva perusmaksu tulee kattamaan kaikki jätelain (646/2011) määräämät tehtävät. Yhtiö ei ole vielä päättänyt mitä muita ja uusia palveluita perusmaksun mukana alueen asukkaille ja yrityksille tulee. Vuosittain maksettava perusmaksu tulee olemaan samaa luokkaa kuin Rosk'n Roll Oy Ab:llä ja Salpakierto Oy:llä. Kiertokapulan 9.10.2020 jätelautakunnalle esitetystä perusmaksuesityksessä pientalojen vuosittainen perusmaksu on 32,00 € / vuosi, vapaa-ajan asunnoille 16,00 € / vuosi. Rivi- ja ketjutalot, sekä asuinkerroistoilta peritään huoneistokohtaista perusmaksua 22,00 € / vuosi. (Kolmenkierto 2020.) Yhtiöllä on vielä huomattava määrä tehtävää ennen perusmaksun käyttöönottoa, muun muassa kuntarekisterin tekeminen, jotta jokainen Kiertokapulan jätehuollon piiriin kuuluva voi saada täydet palvelut.

Vuoden 2020 budjettiin perustuvat perusmaksuun sisällettyjen palvelujen kulut olisivat arvonlisäveron kanssa 5 618 232 € /vuosi. Summaan laskettuja kuluja ovat jäteneuvonnan ja tiedotuksen järjestäminen, vaarallisten jätteiden keräys ja käsittely, jätelautakunta, jätehuollon hallinto ja kehittäminen, maksuttomien jättejakeiden käsittelykustannukset, kunnanvarikoiden palvelutason nosto sekä muut investoinnit jäteasemiin. (Kolmenkierto 2020.)

6 Jätteen hinnoittelu ennen perusmaksua

6.1 Yrityksille

Kiertokapulalla kaikilla toimipisteillä käytetään samaa hinnastoa. Järvenpään ja Hämeenlinnan jätteidenkäsittelyalueilla vastaanotetaan rakennus- ja purkujätettä myös Tehokierrolle, jos yrityksellä on avattuna laskutustili Tehokierrolle, tällöin käytetään heidän hinnastoansa. Valkeakosken, Nurmijärven ja Hyvinkään jätteidenkäsittelyalueilla otetaan vastaan vain puujätteitä Tehokierron laskutustiliin. Yritysten tuodessa jätteitä jätteidenkäsittelyalueelle pakettiautolla tai peräkärrollä, peritään jätteestä maksu jätteen laadun, painon ja tilavuuden perusteella. Yritysten on mahdollista avata laskutustili Kiertokapulalle.

Kuormahintaisista tuotteista, kuten puujäte, risut, haravointijätteet, pahvi ja kartonki veloitaan tonnihinnan mukaan vain yli 2 m³ menevistä kuormista. Mikäli jätettä tuodaan kuorma-autolla, lisätään hintaan 19 euron punnitusmaksu. Vaarallinen jäte on maksullista yrityksille ja näistä jäteasemanhoitaja laatii vaarallisen jätteen siirtoasiakirjan laskun vaarallisen jätteen hinnaston mukaan. Laskusta ensimmäinen osa jää Kiertokapulalle ja toinen osa asiakkaalle.

Kolmen kuukauden aikana yrityksen tuotua tarpeeksi jätettä, toimitetaan yritykselle hyvityslasku myönnettävän alennusprosentin mukaisesti, jotka nähdään kuvasta 2. Tätä alennusprosenttia kerryttää puujäte, risut, rakennusjäte, energiajäte, betoni, tiili sekä metalli ja asbesti. (Kiertokapula Oy 2019h.)

Tonnirajat ja alennusprosentit

Toimitettu jätemäärä, t / 3kk	Alennus %
< 200 t	ei alennusta
200 – 300 t	5 %
300 – 400 t	7,5 %
400 – 500 t	10 %
500 – 600 t	12,5 %
> 600 t	15 %

Kuva 2. Tonnirajat ja alennusprosentit. (Kiertokapula Oy 2019h.)

6.2 Kotitalouksille

Kotitaloudesta tulevalle jätteelle painon mukaan laskutetaan asbesti, kattohuopa-, kipsi- ja sekajäte, lisäksi tietoturvajätteellä on oma hintansa ja asiakkaiden tuoma tietoturvajäte punnitaan aina jäteasemanhoitajan toimesta. Alle 2 m³ kuormista puuta, risuja ja haravointijätettä peritään 10 euron kuormamaksu. Kuorman ylittäessä 2 m³ suuruuden peritään peräkärrykuormista kaksi kuormamaksua. Traktoreiden ja kuorma-autojen lavallisiin jätettä sovelletaan jätteelle määrättyä tonnitaksaa.

6.3 Yritysten välisiä hinnastoeroja

Salpakierto Oy ja Rosk'n Roll Oy ovat jo vuosia perineet jätehuollon perusmaksua, joka on otettu huomioon jäteasemille tuotavien jätteiden hinnoittelussa. Kiertokapula Oy:llä jäteasemille tuotavasta jätteestä on maksettu painon ja laadun mukaan, kun Salpakierrolla ja Rosk'n Rollilla on maksettu tilavuuden mukaan, kuten jätesäkeistä tai kuutioista.

Kiertokapulalla suuri osa kuormahintaisista tuotteista, kuten puujäte, kannot ja juurakot, risut ja pahvit, ovat Rosk'n Rollille ja Salpakierrolle ilmaisia tuoda. Jatkokäsiteltävät jätteet kuten asbesti, kattohuopa, kipsijäte ja sekajäte eroavat hinnoittelussa paljon yhtiöiden välillä. Rosk'n Roll Oy:llä on halvimmat hinnat jatkokäsiteltävien jätteiden suhteen, mutta pitää muistaa, että ulkopaikkakuntalaisilta peritään kovempaa hintaa, sillä he eivät maksa perusmaksua Rosk'n Roll Oy:lle. 200 litran jätesäkki jatkokäsiteltävää jätettä kustantaa Rosk'n Rollilla 5 €. Samasta jätesäkistä Salpakierrolla peritään 11 € maksu. Kiertokapulalla sekäjätteen tonnihinta on 198,15 €, jos samanlainen 200 litran jätesäkki painaa 200 kg, tulee jätesäkille hintaa 39,63 € ja 100 kg 19,82 €.

7 Hinnastoluonnos vuodelle 2022

7.1 Maksuttomat jätteet

Tämä hinnastoluonnos on ensimmäinen versio ja sitä voidaan muuttaa ennen jätelautakunnan hyväksyntää. Jätelautakunta Kolmenkierto tulee käymään läpi ja hyväksymään hinnastoehdotuksen. Taulukossa 1 ovat kaikki tulevat maksuttomat jätejakeet, ja jätteidenkäsittelyalueet, joissa jätejaetta otetaan vastaan perusmaksun ollessa voimassa. Maksuttomien jätejakeiden käsittely- ja kuljetuskustannukset katetaan perusmaksulla.

Maksuttomat jätteet
Asfaltti (vain Kapula ja Karanoja)
Betoni (ei vastaanottoa Lumikorvessa)
Haravointijäte, alle 2 m ³
Kannot ja juurakot, alle 2 m ³
Kevytbetoni (ei vastaanottoa Lumikorvessa)
Kyllästetty puu, alle 2 m ³
Lyijyakut
Pahvi
Puhdas maa, alle 2 m ³
Puhdas puu, alle 2 m ³
Purkupuu, alle 2 m ³
Risut, alle 2 m ³
Risut ja haravointijäte, lajittelematon
Tiili (ei vastaanottoa Lumikorvessa)
Vaaralliset jätteet kotitalouksilta ja maatalouksilta
Vanteelliset ajoneuvorenkaat
Vanteettomat ajoneuvorenkaat

Taulukko 1. Maksuttomat jätejakeet.

7.2 Maksullinen jäte

Maksullisten jätteiden käsittely- ja kuljetuskustannuksia ei voida kokonaan kattaa perusmaksun avulla. Maksullisten jätejakeiden hintoihin on päädytty taulukon 2 mukaisesti tutkimalla ja vertailemalla muiden jätehuollon yritysten hinnastoja, perusmaksun suuruutta, omia jätemääriä vuositasolla ja vastaanottomahdollisuuksia. Vertailun kohteena olleissa yrityksissä maksulliset jätejakeet on jaettu 200 litran säkkihintaan ja kuutio hintaan. Tästä syystä Kiertokapulalla päädyttiin samanlaiseen säkki ja kuutio jakoon. Vertailun kohteena

on ollut muun muassa Päijät-Hämeestä Salpakierto Oy ja Uudeltamaalta Rosk'n Roll Oy Ab sekä HSY.

Maksulliset jäteet	Hinta alv 0%	Hinta alv 24%
<i>Erityiskäsiteltävä jäte, eläinjäte (vastaanotto vain Karanoja klo 7-16)</i>	193,55 €	240,00 €
<i>Sammuttimet</i>		
1-3 kg	9,68 €	12,00 €
4-6 kg	13,71 €	17,00 €
7-9 kg	27,42 €	34,00 €
10-12 kg	54,84 €	68,00 €
yli 12 kg	80,65 €	100,00 €
<i>Retkikeittimen patruunat ja isot CO2-patruunat</i>	4,03 €	5,00 €
<i>Asbesti, 200l</i>	24,19 €	30,00 €
<i>Asbesti, kuutio</i>	120,97 €	150,00 €
<i>Hevosien lanta (vain Kapula)</i>	30,00 €	37,20 €
<i>Kattohuopajäte, 200l</i>	8,06 €	10,00 €
<i>Kattohuopajäte, kuutio</i>	24,19 €	30,00 €
<i>Kipsijäte, 200l</i>	8,06 €	10,00 €
<i>Kipsijäte, kuutio</i>	24,19 €	30,00 €
<i>Sekalainen jäte, 200l</i>	8,06 €	10,00 €
<i>Sekalainen jäte, kuutio</i>	24,19 €	30,00 €
<i>Suljettu tai likainen tynnyri tai astia, yli 100 l</i>	24,19 €	30,00 €
<i>Tietoturvajäte</i>	483,87 €	600,00 €

Taulukko 2. Maksulliset jätejakeet.

8 Perusmaksun vaikutukset

8.1 Muutokset hinnoitteluun

Perusmaksun tullessa voimaan 1.1.2022, kaikki tällä hetkellä pientuojille kuormahintaisista jätteistä muuttuvat ilmaisiksi, näitä ovat:

- ajoneuvorenkaat vanteilla ja ilman
- kyllästetty puu sekä muu puujäte
- risut, kannot ja haravointijäte
- pienet erät puhdasta maata
- pahvit ja kartongit
- tiili, asfaltti sekä betonit.

Uusien ilmaisten jätteiden lisäksi maksuttomana jätteenä säilyy metalli, sähkö- ja elektroniiikkaromu sekä vaaralliset jätteet. Pientuojien kuormiksi luokitellaan alle 2 m³ jäte-erät. Painoon perustuvan jätteen hinnoittelu tulee myös muuttumaan perusmaksun myötä, tulevaisuudessa pientuojien autoja ei ole välttämätöntä punnita, vaan niin sanottu rakennusjäte eli seka-, kipsi- ja kattohuopajäte tullaan laskuttamaan kuormaperusteisesti tilavuuden mukaan. Tällöin tietenkin jätesäkillinen maksaa vähemmän kuin peräkärriyllinen jätettä. (Vuoristo 2021.)

Tilavuusperusteisen hinnoittelun tullessa voimaan lähtökohtana on mahdollistaa jätteen jatkokäsittelystä ja kuljetuksista syntyvien kustannusten kattaminen. Siirtymävaiheessa tulee huomioida tehokas viestintä asiakkaille, sekä kotitalouksien, yritysasiakkaiden ja ulkopaikkakuntalaisten hinnastorakenne sekä yritysasiakkaiden tunnistaminen.

Koska yritykset luonnollisesti eivät maksa jätehuollon perusmaksua, peritään heiltä suurempi summa samasta määrästä seka-, kipsi- tai kattohuopajätettä. Kotitalouksille ilmaisiksi muuttuvista jätelajeista yritysten tulee vielä maksaa, pois lukien metalli ja sähkö- elektroniiikkaromu. Kuorma-auto kuormista tai muuten selvästi yli 2 m³ kuormissa sovelletaan edelleen jätelajille määrättyä tonnihintaa, sekä peritään punnitusmaksu. Perusmaksun käyttöönotto ei tule vaikuttamaan yritysten astiatyhjennyksen hinnoitteluun. (Vuoristo 2021.)

8.2 Asiointi alueella

Hämeenlinnan Karanojan lajitteluasemalla rakennetaan pientuojille omaa aluetta, johon ei enää ajeta ajoneuvovaa'an kautta. Pientuojien alueella työskentelevät jäteaseman hoitajat,

jotka valvovat jätteen lajittelua, laskuttavat pientuojia tarvittaessa, opastavat ja ottavat vastaan vaaralliset jätteet. Tällöin ajoneuvovaaka vapautuu enemmän ammattiliikenteen kuorma-autojen punnitsemiseen ja laskuttamiseen. Myös alueella asiointista tulee turvallisempaa, kun henkilöautot ja raskasliikenne eivät kohtaa jätteenkäsittelyalueella. Hyvinkään Kapulan toimipisteelle on suunnitteilla vastaavanlainen pientuoja-alue. (Vuoristo 2021.)

Perusmaksulla saatavilla tuloilla saadaan katettua uusien pienjäteasemien rakentamista Kiertokapulan alueelle, ja yhtiö suunnittelee rakentavansa alueellensa 4–6 pienjäteasemaa, joista ensimmäisenä valmistuvan Keski-Uudenmaan pienjäteaseman suunnittelu on aloitettu talvella 2021. Osalle pienjäteasemista on suunnitteilla etävalvottu itseasiointimahdollisuus, jolloin palveluverkosta saadaan entistä kattavampi, kun pienempiäkin asemia voidaan pitää avoinna pidempään ilman henkilökuntaa. Tämä mahdollistaa etävalvottujen pienjäteasemien sijoittamisen kauemmas varsinaisista jätteidenkäsittelyalueista, jolloin katetaan enemmän Kiertokapulan toimialueesta tehokkaasti. (Vuoristo 2021.)

Kun maksulliset kuormat maksetaan jo alueelle tullessa, tulee kuormien tarkastamisen olla aktiivista jäteaseman hoitajien toimesta, ja ilmoittaa vaakahenkilökunnalle, mikäli asiakas tuo toista jätelajia, kuin on ilmoittanut. Radiopuhelinten käyttö on välttämätöntä kuormien tarkastuksessa vaakahenkilökunnan ja jäteaseman hoitajien välillä. Asiakkaiden maksettua jo tullessa kuormansa, pyritään heidät ohjaamaan ulos alueilta ajamatta vaa'an kautta, jotta liikenne ei synnytä pullonkaulaa vaa'alle.

9 Yhteenveto

Kiertokapulan toimialueella vuonna 2022 voimaan tuleva jätehuollon perusmaksu ylläpitää jätehuollon infrastruktuuria ja kehittää jätehuollon palveluita, muun muassa uusien pienjäteasemien muodossa. Perusmaksun myötä suurin osa jätteidenkäsittelyalueille vastaanotettavista jätteistä muuttuu kotitalouksille ja maataloille ilmaisiksi. Myös kiinteistöjen jäteastiatyhjennykset halpenevat hieman. Jäteneuvonta ja kasvatusta saavat myös oman osansa uusista resursseista.

Vuosittain kerättävän perusmaksun laskutustapaa ei olla vielä päätetty. Järkevimmit kaksi ratkaisua ovat perusmaksun kerääminen yhdellä erillisellä laskulla, taikka astiatyhjennyksen laskujen mukana. Jälkimmäisessä vaihtoehdossa perusmaksu tulee maksettua itseltään niin sanottuna taustamaksuna. Perusmaksu omakotitaloille on suurin 32,00 € / vuosi ja pienin vapaa-ajan asuinnoille 16,00 € / vuosi. Rivi-, ketju- ja asuinkerrostaloista peritään huoneistokohtainen maksu, joka on 22,00 € / vuosi. Hinnat sisältävät arvonlisäveron 24 %. Hintoihin sisältyy muun muassa jäteneuvonnan ja tiedotuksen järjestäminen, vaarallisten jätteiden keräys ja käsittely sekä muiden ilmaisten jättejakeiden käsittely- ja kuljetuskustannukset.

Jatkossa yritysten autot tullaan punnitsemaan samaan tapaan kuin aikaisemminkin ja laskutetaan painon mukaan. Haasteeksi tässä tulee olemaan pienyrittäjien tunnistaminen yksityisasiakkaista. Lavakuormista vaaditaan edelleen siirtoasiakirjat ja heidän kuormiinsa lisätään punnitusmaksu, yritysten hinnoittelu pysyy muuten ennallaan. Kotitalouksille hinnat halpenevat huomattavasti ja ovat enemmän linjassa muiden Uudellamaalla ja Hämeessä toimivien jätehuollon yritysten kanssa. Kunnalliset jätehuollot eivät kilpaile keskenään vaan toimivat ennemminkin yhdessä.

Hinnastoluonnos vuodelle 2022 tuotettiin yhteistyössä Sampsa Vuoriston kanssa vertailemalla ja tutkimalla Kiertokapulan toimialuetta ympäröivien jätehuollon yhtiöiden, sekä muiden Suomessa toimivien jätehuollon yritysten hinnastoja. Maksulliset jättejakeet päädyttiin jakamaan kahteen kokoon, näin pysytään linjassa muiden jätehuollon yritysten kanssa.

Perusmaksun myötä asiointi alueella helpottuu, kun jokaista asiakasta ei tarvitse rahastaa ja Hämeenlinnassa pientuojille rakennetaan omaa aluetta, jolloin pientuojat ja raskasliikenne eivät enää kohtaa. Palvelutaso nousee koko Kiertokapulan toimialueella uusien pienjäteasemien ansiosta. Perusmaksu myös lisää jättemaksujen läpinäkyvyyttä. Lavapalveluun ja noutopalveluun ei olla tekemässä suuria muutoksia perusmaksun myötä.

Lähteet

- Jäteasetus 179/2012. Viitattu 4.1.2021. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2012/20120179#L3P14>
- Jätelaki 646/2011. Viitattu 4.1.2021. Saatavissa: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110646?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=j%C3%A4teasetus#L4>
- Kiertokapula Oy. 2019a. Toimialue ja omistajat. Viitattu 7.1.2021. Saatavissa: <https://www.vuosikatsaus2018.kiertokapula.fi/toimialue-ja-omistajat.html>
- Kiertokapula Oy. 2019b. Yhteistyökumppanimme. Viitattu 7.1.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/kiertokapula/yhteistyokumppanimme/>
- Kiertokapula Oy. 2019c. Asiointi jätteidenkäsittelyalueella. Viitattu 11.1.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/jatteiden-vastaanotto/jatteidenkasittelyalueet/asiointi-alueella/>
- Kiertokapula Oy. 2019d. Toimintajärjestelmä. Viitattu 11.1.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/kiertokapula/toimintajarjestelma/>
- Kiertokapula Oy. 2019e. Ympäristökasvatusta kaikenikäisille. Viitattu 11.1.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/neuvonta-ja-ymparistokasvatus/ymparistokasvatusta-kaikenikaisille/>
- Kiertokapula Oy. 2019f. Vuokralavapalvelu. Viitattu 11.1.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/kiinteiston-jatehuolto/vuokralavapalvelu/>
- Kiertokapula Oy. 2019g. Noutopalvelu. Viitattu 11.1.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/kiinteiston-jatehuolto/noutopalvelu/>
- Kiertokapula Oy. 2019h. Yritysassiakkaiden jätteiden hinnoittelu. Viitattu 3.2.2021. Saatavissa: <https://www.kiertokapula.fi/jatteiden-vastaanotto/yrityksille/yritysassiakkaiden-jatteiden-hinnoittelu/>
- Kolmenkierto. 2020. Esitys perusmaksun käyttöönottoon jätelautakunta Kolmenkierron ja Kiertokapulan toiminta-alueella 1.1.2022 alkaen. Viitattu 26.1.2021. Saatavissa: <https://www.kolmenkierto.fi/wp-content/uploads/sites/3/2020/05/Esitys-perusmaksun-kayttoonottoon-jatelautakunta-Kolmenkierron-ja-Kiertokapulan-toiminta-alueella-1.1.2022-alkaen.pdf>

Rosk'n Roll Oy Ab. 2021a. Kiertävät keräykset. Viitattu 2.2.2021. Saatavissa: <https://www.roskroll.fi/jatteen-vastaanotto/kiertavat-keraykset/romulus-ja-otto-keraysautot/>

Rosk'n Roll Oy Ab. 2021b. Neuvontaa ryhmille. Viitattu 2.2.2021. Saatavissa: <https://www.roskroll.fi/jateneuvonta/neuvontaa-ryhmille/opetuskansio-otto-ja-ronja-kierrattavat/>

Rosk'n Roll Oy Ab. 2021c. Perusmaksu. Viitattu 18.1.2021. Saatavissa: <https://www.roskroll.fi/hinnat/perusmaksu/>

Salpakierto Oy. 2021a. Roinaralli. Viitattu 2.2.2021. Saatavissa: <https://salpakierto.fi/jatteen-vastaanotto/roinaralli/>

Salpakierto Oy. 2021b. Jätehuollon perusmaksu. Viitattu 18.1.2021. Saatavissa: <https://salpakierto.fi/kiinteiston-jatehuolto/jatemaksut/jatehuollon-perusmaksu/>

Ympäristöhallinto, Ympäristölupa. Viitattu 5.1.2021. Saatavissa: https://www.ymparisto.fi/fi-fi/asiointi_luvat_ja_ymparistovaikutusten_arviointi/luvat_ilmoitukset_ja_rekisterointi/Ymparistolupa

Ympäristönsuojeluasetus 713/2014. Viitattu 5.1.2021. Saatavissa: <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2014/20140713#Lidp446919328>

Vuoristo, S. 2021. Vaakaesimies. Kiertokapula Oy. Haastattelu 27.1.2021.

